

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-526/23 – 1

Υπόθεση C-526/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

17 Αυγούστου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Oberster Gerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

13 Ιουλίου 2023

Ενάγουσα:

VariusSystems Digital Solutions GmbH

Εναγομένη:

GR Inhaberin B & G

[παραλειπόμενα]

Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) [παραλειπόμενα], στην υπόθεση της ενάγουσας VariusSystems digital Solutions GmbH, [παραλειπόμενα] Βιέννη 22, [παραλειπόμενα] κατά της εναγομένης GR Inhaberin B & G, Γερμανία, [παραλειπόμενα] με αντικείμενο την καταβολή ποσού 101.587,68 Ευρώ, [παραλειπόμενα] εξέδωσε επί της αιτήσεως αναιρέσεως της ενάγουσας κατά της διάταξης του κατ' έφεση δικάσαντος Oberlandesgericht Wien (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Βιέννης, Αυστρία) της 27ης Μαρτίου 2023, GZ 11 R 58/23i-16, με την οποία επικυρώθηκε η διάταξη του Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (πρωτοβάθμιου περιφερειακού δικαστηρίου αστικών υποθέσεων Βιέννης, Αυστρία) της 13ης Φεβρουαρίου 2023, GZ 16 Cg 131/22k-11, την ακόλουθη

Δ ι ά τ α ξ η:

I. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

Έχει το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (κανονισμός 1215/2012), την έννοια ότι επί αγωγής εκ συμβάσεως ο τόπος εκπλήρωσης της παροχής, όσον αφορά την ανάπτυξη και την τρέχουσα λειτουργία λογισμικού διαμορφωμένου σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες της εδρεύουσας στο κράτος μέλος Α (εν προκειμένω: Γερμανία) εντολέως, βρίσκεται στον τόπο

α) στον οποίο εκτελέστηκε η πνευματική εργασία από την οποία προήλθε το λογισμικό («προγραμματισμός») εκ μέρους της εδρεύουσας στο κράτος μέλος Β (εν προκειμένω: Αυστρία) επιχείρησης, ή

β) στον οποίο το λογισμικό περιέρχεται στην εντολέα, ήτοι ανακτάται και τίθεται σε λειτουργία;

II. [παραλειπόμενα] [αναστολή της διαδικασίας]

Σ κ ε π τ ι κ ό :

Ως προς το I.:

A. Πραγματικά περιστατικά

- 1 Η ενάγουσα εταιρία, η οποία εδρεύει στη Βιέννη, δραστηριοποιείται στον επιχειρηματικό κλάδο των υπηρεσιών πληροφορικής. Η εναγομένη είναι εγκατεστημένη στη Γερμανία. Η ενάγουσα ανέπτυξε για την εναγομένη λογισμικό που επιτρέπει την αξιολόγηση των δοκιμών ανίχνευσης κορωνοϊού σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Γερμανού νομοθέτη και προς χρήση σε γερμανικά κέντρα δοκιμών. Αντικείμενο της σύμβασης ήταν η αρχική ανάπτυξη και συνεχιζόμενη εξέλιξη καθώς και η τρέχουσα λειτουργία του λογισμικού στη Γερμανία. Οι συμβαλλόμενοι δεν συνήψαν γραπτή σύμβαση και δεν κατήρτισαν συμφωνία καθορισμού του αρμοδίου δικαστηρίου ή του τόπου παροχής.

B. Επιχειρήματα των διαδίκων στην κύρια δίκη και προηγηθείσα διαδικασία

- 2 Η ενάγουσα ζητεί από την εναγομένη την καταβολή οφειλόμενης αμοιβής συνολικού ποσού 101 587,68 ευρώ πλέον τόκων για την περίοδο παροχής υπηρεσιών από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως την 3η Ιουνίου 2022. Προς θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου η ενάγουσα επικαλέσθηκε το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β΄, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, με το επιχειρήμα ότι οι υπηρεσίες κατά την έννοια της σύμβασης είχαν παρασχεθεί και έπρεπε να παρασχεθούν στη Βιέννη. Το

λογισμικό προσαρμόστηκε και αναπτύχθηκε περαιτέρω με γνώμονα ειδικά τις ατομικές ανάγκες της εναγομένης. Είχε συμφωνηθεί η χρέωση ανά διενεργηθείσα δοκιμή και συνεπώς οφειλόταν συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Αν και το λογισμικό προσαρμοζόταν διαρκώς για τη χρήση του στη Γερμανία βάσει των απαιτήσεων του Γερμανού νομοθέτη, όλες οι εργασίες είχαν πραγματοποιηθεί στη Βιέννη.

- 3 Η **εναγομένη** προέβαλε ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου. Δεδομένου ότι η χαρακτηριστική παροχή ήταν η χρήση του λογισμικού εκτέλεσης [της συγκεκριμένης εργασίας] στη Γερμανία σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Γερμανού νομοθέτη και σε σχέση με Γερμανούς υποκείμενους στις δοκιμές, κρίσιμος τόπος εκπλήρωσης της παροχής ως προς όλες τις αξιώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση είναι η έδρα της εναγομένης.
- 4 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή λόγω έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας. Χαρακτήρισε τη σύμβαση που συνήψαν τα μέρη ως σύμβαση πώλησης, ο τόπος εκπλήρωσης της οποίας βρίσκεται στην έδρα της εναγομένης στη Γερμανία.
- 5 Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση αυτή, αλλά για διαφορετικούς λόγους.
- 6 Στην προκειμένη περίπτωση δεν έπρεπε να θεωρηθεί ότι επρόκειτο για σύμβαση πώλησης εμπορευμάτων (άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012), αλλά για «παροχή υπηρεσιών» κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, δεδομένου ιδίως ότι το λογισμικό έπρεπε να προσαρμοστεί και εξελιχθεί περαιτέρω με γνώμονα ειδικά τις ατομικές ανάγκες της εναγομένης και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του Γερμανού νομοθέτη. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών, ο τόπος εκπλήρωσης είναι, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, ο τόπος όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών. Αντιθέτως, ο τόπος όπου η υπηρεσία έπρεπε να εμφανίσει αποτελέσματα δεν έχει σημασία υπό την έποψη του διέποντος τη διεθνή δικαιοδοσία δικαίου. Επί αμοτεροβαρών συμβάσεων, τη χαρακτηριστική παροχή αποτελεί η παροχή που δεν συνίσταται σε χρήμα. Εάν η υπηρεσία συνδέεται με συγκεκριμένο τόπο, όπως επί παραδείγματι το σύνολο των υπηρεσιών που αφορούν συγκεκριμένο οικοδόμημα, τότε ο τόπος παροχής είναι ο τόπος με τον οποίο συνδέεται η υπηρεσία [ως όλο], ακόμη και αν μία [επιμέρους] υπηρεσία παρέχονταν σε διαφορετικό τόπο. Υπηρεσίες που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο τόπο παρέχονται εκεί όπου περιέρχονται στον [παραλειπόμενα] αποδέκτη της υπηρεσίας. Το λογισμικό το οποίο αποτελεί τη χαρακτηριστική παροχή και το οποίο έπρεπε να προσαρμοστεί κατά τρόπο εξατομικευμένο στις συνθήκες της Γερμανίας ανακτήθηκε στη Γερμανία.
- 7 Κατά της απόφασης αυτής στρέφεται η ενάγουσα με το έκτακτο ένδικο μέσο της αναίρεσης, με το οποίο επιδιώκει να αναιρεθούν οι διατάξεις που εκδόθηκαν στους προηγούμενους βαθμούς δικαιοδοσίας και να υποχρεωθεί το πρωτοβάθμιο

δικαστήριο να επιληφθεί εκ νέου της υπόθεσης χωρίς να επανέλθει στον προηγούμενο λόγο απόρριψης της αγωγής.

- 8 Με το **υπόμνημά της** [παραλειπόμενα] **προς αντίκρουση της αναίρεσης**, η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της αναίρεσης της αντιδίκου ως απαράδεκτης και, επικουρικώς, την απόρριψη των λόγων της.

Γ. Σχετική διάταξη του δικαίου της Ένωσης

- 9 Το άρθρο 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει ως εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

1.

α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·

β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης, και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:

- εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων, ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,

- εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών, ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών·

γ) το στοιχείο α) εφαρμόζεται, εφόσον δεν εφαρμόζεται το στοιχείο β)·

Δ. Σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 10 1. Τόσο το δευτεροβάθμιο δικαστήριο όσο και οι διάδικοι φρονούν ότι εφαρμογή έχει το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012. Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) συμερίζεται την άποψη αυτή:
- 11 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια των «υπηρεσιών» κατά το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1215/2012, προϋποθέτει ότι ο παρέχων τις υπηρεσίες ασκεί ορισμένη δραστηριότητα έναντι αμοιβής (μεταξύ άλλων απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-533/07, Falco Privatstiftung, EU:C:2009:257· απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, C-249/16, Kareda, EU:C:2017:472· απόφαση της 14ης Ιουλίου 2016, C-196/15, Granarolo, EU:C:2016:559).

- 12 Η δημιουργία και παράδοση εξατομικευμένου λογισμικού, δηλαδή λογισμικού σχεδιασμένου ειδικά για την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών και ατομικών συνθηκών και επιθυμιών ενός εντολέα, πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί – αντιθέτως προς τη μόνιμη διάθεση τυποποιημένου λογισμικού ενσωματωμένου σε υλικό φορέα, η οποία χαρακτηρίζεται ως αγορά εμπορεύματος (πρβλ. OGH 5 Ob 504/96· RIS-Just RS0108702 [κάθε μία σχετικά με τον χαρακτηρισμό βάσει του ουσιαστικού δικαίου]) – υπηρεσία υπό την ανωτέρω έννοια (OGH 1 Ob 229/14d [σχετικά με τον χαρακτηρισμό βάσει του ουσιαστικού δικαίου]). Συνεπώς, μια σύμβαση ανάπτυξης λογισμικού που έχει ως περιεχόμενο την ανάπτυξη εξατομικευμένου λογισμικού πρέπει να υπαχθεί στην έννοια της υπηρεσίας του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (ομοίως και OLG München, 20 U 3515/09, σκέψεις 39, 42· [παραλειπόμενα]).
- 13 2. Στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, τόπος εκπλήρωσης της παροχής είναι ο τόπος όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή της υπηρεσίας. Πρέπει να προσδιοριστεί ο τόπος στον οποίο ο πάροχος των υπηρεσιών έπρεπε κατά κύριο λόγο να ασκήσει τη δραστηριότητά του (ΔΕΕ, απόφαση της 11ης Μαρτίου 2010, C-19/09, Wood Floor Solutions, EU:C:2010:137, σκέψη 38). Εάν –όπως στην υπό κρίση υπόθεση– δεν έχει γίνει ρητή συμφωνία για τον τόπο εκπλήρωσης της παροχής και ο τόπος παροχής δεν μπορεί να καθοριστεί βάσει της σύμβασης, κρίσιμος είναι ο τόπος της κύριας παροχής υπηρεσιών (ΔΕΕ, απόφαση της 11ης Μαρτίου 2010, C-19/09, Wood Floor Solutions, EU:C:2010:137, σκέψη 40). Τούτο συνηγορεί υπέρ του να γίνει δεκτό ότι στην περίπτωση των συμβάσεων ανάπτυξης λογισμικού τόπος εκπλήρωσης της παροχής είναι ο τόπος στον οποίο καταβλήθηκε η διανοητική προσπάθεια και όχι ο τόπος ανάκτησης και θέσης του λογισμικού σε λειτουργία (έτσι OLG München [Oberlandesgericht München (εφετείο Μονάχου, Γερμανία)], 20 U 3515/09, σκέψεις 49, 51, 52· [παραλειπόμενα]).
- 14 3. Ωστόσο, από μέρος της θεωρίας υποστηρίζεται ότι όταν μια υπηρεσία συνδέεται με έναν συγκεκριμένο τόπο, όπως επί παραδείγματι οι υπηρεσίες σχεδιασμού ενός οικοδομήματος, τόπος εκπλήρωσης της παροχής είναι ο τόπος με τον οποίο συνδέεται η υπηρεσία, ακόμη και αν αυτή παρέχεται σε άλλον τόπο (λ.χ. στο γραφείο του αρχιτέκτονα)· τούτο ισχύει αντιστοίχως για όλες τις υποχρεώσεις εξοπλισμού, παροχής υπηρεσιών, εξυπηρέτησης μετά την πώληση και συντήρησης που αφορούν ένα οικοδόμημα [παραλειπόμενα]. Υπηρεσίες που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο τόπο παρέχονται εκεί όπου περιέρχονται στον αποδέκτη της υπηρεσίας [παραλειπόμενα].
- 15 Σχετικά με τις απόψεις αυτές το ΔΕΕ –στο μέτρο που η εποπτεία της νομολογίας επιτρέπει αυτή την εκτίμηση– δεν έχει λάβει ακόμη θέση· επίσης το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) άφησε στην απόφαση 4 OB 140/18v ανοικτό το ερώτημα, εάν [οι εν λόγω απόψεις] θα πρέπει να γίνουν δεκτές. Εάν το λογισμικό έχει σχεδιαστεί για να χρησιμοποιηθεί σε έναν συγκεκριμένο τόπο, [οι

απόψεις αυτές] θα μπορούσαν να συνηγορούν υπέρ του να θεωρηθεί αυτός ο τόπος ως τόπος εκπλήρωσης.

16 4. Στην υπό κρίση υπόθεση

– αντιθέτως προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Oberlandesgericht München (εφετείου Μονάχου) 20 U 3515/09– δεν έγινε μεν κάποια πιο συγκεκριμένη διαπίστωση όσον αφορά τον χρόνο που απαιτήθηκε και τη σημασία του κάθε μέρους της δραστηριότητας («σε ποιον τόπο πραγματοποιήθηκαν ποιες δραστηριότητες με ποια [επιμέρους] σημασία» [παραλειπόμενα]). Ωστόσο, δεν αμφισβητείται μεταξύ των μερών ότι το λογισμικό αναπτύχθηκε (πραιτέρω) και η εκπόνηση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε στην έδρα της ενάγουσας στην Αυστρία, ιδίως δε ότι η διανοητική προσπάθεια καταβλήθηκε επίσης στην Αυστρία.

17 Τούτο υποδηλώνει ότι ο τόπος εκπλήρωσης θα πρέπει να θεωρηθεί ότι βρίσκεται στον τόπο όπου οι συνεργάτες της ενάγουσας κατέβαλαν τη διανοητική προσπάθεια, δηλαδή δημιούργησαν και ανέπτυξαν πραιτέρω το λογισμικό. Αυτό θα οδηγούσε στην παραδοχή της δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου. Ωστόσο, σε αυτό θα μπορούσε να αντιταχθεί ότι η διανοητική προσπάθεια επικεντρωνόταν αποκλειστικά στη γερμανική αγορά και στις νομικές απαιτήσεις στη Γερμανία, καθώς και στις ατομικές ανάγκες της εδρεύουσας στη Γερμανία εναγομένης, και ότι η διανοητική προσπάθεια χωρίς την ανάκτηση και τη θέση [του λογισμικού] σε λειτουργία δεν έχει αυτοτελή αξία, πολλώ δε μάλλον καθόσον και η ενάγουσα τονίζει ότι θα έπρεπε να αμείβεται ανά επιτυχή δοκιμή (στη Γερμανία).

18 Δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι οι τελευταίες εκτιμήσεις οδηγούν στην παραδοχή ότι ο τόπος εκπλήρωσης της παροχής βρίσκεται στη Γερμανία. Σε αυτό συνηγορεί επίσης το επιχείρημα ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα δικαστήρια στον τόπο χρήσης του λογισμικού θα ήταν πιθανώς καταλληλότερα για να αποφασίσουν σχετικά με θέματα ουσίας που σχετίζονται με την εκπλήρωση της σύμβασης, λόγω της εγγύτητας προς τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία, η οποία αποτελεί το τελεολογικό θεμέλιο της δωσιδικίας του τόπου εκπλήρωσης της παροχής (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Henrik Smandsgaard Øe της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, C-59/19, Vikingerhof, EU:C:2020:688, σημείο 32 με πραιτέρω παραπομπές).

31]5. Ως εκ τούτου, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) διερωτάται στην υπό κρίση υπόθεση κατά πόσον, για τον καθορισμό του τόπου εκπλήρωσης επί παροχής υπηρεσιών από απόσταση, όπως εν προκειμένω, είναι κρίσιμος ο τόπος στον οποίο ο πάροχος υπηρεσιών (εν προκειμένω η ενάγουσα) άσκησε τη δραστηριότητά του ή ο τόπος για τον οποίο προοριζόταν η υπηρεσία ή στον οποίο αυτή περιήλθε στον αποδέκτη (εν προκειμένω στην εναγομένη).

Ως προς το Π.:

19 [Παραλειπόμενα] [εθνικό δικονομικό δίκαιο]

[παραλειπόμενα]

Βιέννη, την 13η Ιουλίου 2023

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ